

Piata hlava
ZASTÚPENIE

Prvý diel	Všeobecné ustanovenia
Druhý diel	Plnomocenstvo
Tretí diel	Neoprávnené konanie v cudzom mene

Prvý diel
VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

§ 1
Zastúpenie

(1) Kto je oprávnený uskutočniť v mene iného právny úkon (zastupovať ho), je jeho zástupcom.

(2) Oprávnenie zastupovať môže vyplývať zo zákona (zákonné zastúpenie) alebo z prejavu vôle zastúpenej osoby (plnomocenstvo).

(3) Ak nie je zjavné, že niekto zastupuje iného, tak platí, že koná vo vlastnom mene.

§ 2
Účinky zastúpenia

Zo zastúpenia vznikajú právne následky priamo pre zastúpenú osobu.

§ 3
Rozsah zastúpenia

Zástupca je oprávnený zastupovať zastúpenú osobu v rozsahu potrebnom na dosiahnutie účelu zastúpenia.

§ 4
Výkon zastúpenia a substitúcia

(1) Zástupca môže konať len osobne.

(2) Ďalšieho zástupcu (substitúta) môže zástupca splnomocniť na zastupovanie zastúpenej osoby, len ak to vyplýva zo zákona, rozhodnutia orgánu verejnej moci alebo splnomocnenia (§ 9) alebo ak je to nevyhnutné na dosiahnutie účelu zastúpenia a neprieči sa to povahe zastúpenia a pokynom zastúpenej osoby.

(3) Zánikom alebo obmedzením zástupcovho oprávnenia zastupovať zaniká alebo sa obmedzuje aj oprávnenie substitúta. Zástupca bez zbytočného odkladu oznámi túto skutočnosť substitútom, ktorých splnomocnil.

§ 5
Stret záujmov

(1) Zastúpiť iného nemôže ten, koho záujmy sú pri zastupovanom právnom úkone v rozpore so záujmami zastúpenej osoby.

(2) Právny úkon však napriek rozporu podľa odseku 1 vyvoláva právne následky priamo pre zastúpenú osobu, ak ide o plnomocenstvo a splnomocniteľ o rozpore vedel alebo mal vedieť.

§ 6

Zákaz uskutočňovania právnych úkonov

(1) Zástupca nemôže byť druhou stranou zastupovaného právneho úkonu ani nemôže zastupovanú osobu zastúpiť pri právnom úkone voči sebe. To neplatí, ak to bolo povolené, ak sa právnym úkonom má splniť povinnosť zastúpenej osoby alebo ak je právny úkon výlučne na jej prospech.

(2) Odsek 1 platí aj v prípade, ak zástupca zastupuje pri tom istom právnom úkone aj druhú stranu alebo ak je zastúpená osoba zastúpená substitútom, ktorého splnomocnil jej zástupca, ktorý je druhou stranou právneho úkonu alebo ktorý zastupuje pri tomto úkone druhú stranu.

§ 7

Trpné zastúpenie

Ak je niekto oprávnený zastupovať iného pri právnych úkonoch, tak je v zodpovedajúcom rozsahu oprávnený v jeho mene aj prijímať prejavy vôle iných osôb. Ustanovenia tejto hlavy o zastúpení pri právnych úkonoch sa použijú aj na toto oprávnenie, ak to pripúšťa jeho povaha a účel.

Druhý diel

PLNOMOCENSTVO

§ 8

Druhy plnomocestiev

(1) Splnomocniteľ môže iného splnomocniť, aby ho zastupoval pri všetkých druhoch právnych úkonov (všeobecné plnomocnenstvo), len pri právnych úkonoch určitého druhu (druhovú plnomocnenstvo) alebo len pri jednotlivu určenom právnom úkone (osobitné plnomocnenstvo).

(2) Podnikateľ zapísaný do obchodného registra môže iného splnomocniť aj na zastupovanie v podobe prokúry.

§ 9

Udelenie plnomocnenstva

(1) Plnomocnenstvo sa udeľuje prejavom vôle splnomocniteľa určeným osobe, ktorá má byť splnomocnencom, alebo osobe, s ktorou má splnomocnenec konať (splnomocnenie).

(2) Ak niekto vyvolal alebo utvrdil v inej osobe dôvodnú domnienku, že iného splnomocnil, tak sa voči tejto osobe nemôže dovolávať, že ho nesplnomocnil. To neplatí, ak táto osoba v čase konania domnelého splnomocnenca o nesplnomocnení už vedela.

§ 10

Všeobecné plnomocnenstvo

(1) Všeobecné plnomocnenstvo neoprávňuje na scudzenie alebo zaťaženie nehnuteľnosti a ani na iné záležitosti, ktoré nie sú bežné alebo ktoré boli v splnomocnení zo zastupovania vylúčené.

(2) Na ustanovenie splnomocnenia, podľa ktorého všeobecné plnomocnenstvo oprávňuje aj na záležitosti, ktoré nie sú bežné, sa neprihliada, ibaže by boli v splnomocnení vymedzené aspoň čo do druhu.

§ 11

Podnikové plnomocnenstvo

(1) Všeobecné plnomocnenstvo, ktoré udelil podnikateľ v súvislosti s prevádzkou svojho podniku (podnikové plnomocnenstvo), oprávňuje na všetky právne úkony, ku ktorým dochádza pri prevádzke tohto podniku, a to aj keď nie sú bežné alebo keď sa na ne inak vyžaduje osobitné plnomocnenstvo.

(2) Podnikové plnomocnenstvo však neoprávňuje na scudzenie a ani na zafaženie nehnuteľnosti, ibaže by zo splnomocnenia vyplývalo inak.

§ 12

Prokúra

(1) Prokúra oprávňuje na všetky právne a procesné úkony, ku ktorým dochádza pri prevádzke podniku splnomocniteľa, ktorý sa zapisuje do obchodného registra, a to aj keď nie sú bežné alebo keď sa na ne inak vyžaduje osobitné plnomocnenstvo. Na scudzenie alebo zafaženie nehnuteľnosti však prokúra oprávňuje, len ak je to zapísané v obchodnom registri.

(2) Podnikateľ, ktorý je právnickou osobou, môže prokúru udeliť aj tak, že sa na konanie v jeho mene bude vyžadovať spoločný prejav vôle viacerých prokuristov alebo spoločný prejav vôle prokuristu alebo niekoľkých prokuristov a jedného alebo niekoľkých členov štatutárneho orgánu.

(3) Prokúra je účinná zápisom do obchodného registra.

(4) Obmedzenia prokúry nie sú voči tretím osobám účinné, a to ani vtedy, ak boli zverejnené.

§ 13

Udelenie prokúry a všeobecného plnomocnenstva

(1) Všeobecné plnomocnenstvo alebo prokúru možno udeliť len fyzickej osobe. Táto osoba však nesmie byť členom štatutárneho alebo dozorného orgánu splnomocniteľa.

(2) Právnická osoba udeľuje všeobecné plnomocnenstvo alebo prokúru spoločným prejavom vôle všetkých členov jej štatutárneho orgánu (§ XX). Odvolať ich však môže každý člen aj sám.

§ 14

Prevádzkové plnomocnenstvo

(1) Ak bol niekto pri prevádzkovaní podniku poverený určitou činnosťou, tak platí, že je splnomocnený na všetky právne úkony v mene prevádzkovateľa podniku, ku ktorým pri tejto činnosti obvykle dochádza.

(2) Ak osoba svojím konaním prekročí rozsah poverenia podľa odseku 1, tak toto konanie vyvoláva právne následky priamo pre prevádzkovateľa podniku len vtedy, ak tretia osoba o prekročení rozsahu poverenia nevedela ani nemohla vedieť.

§ 15

Forma splnomocnenia

(1) Splnomocnenie, ktorým sa udeľuje všeobecné plnomocnenstvo alebo prokúra, musí mať písomnú formu.

(2) Splnomocnenie, ktorým sa udeľuje plnomocnenstvo na právny úkon, pre ktorý je predpísaná určitá forma, musí mať rovnakú formu. To neplatí, ak ide o prokúru alebo ak si to nevyžaduje účel, pre ktorý bola táto forma pre právny úkon predpísaná.

(3) Predpísaná forma splnomocnenia sa považuje za zachovanú aj vtedy, ak v tejto forme splnomocniteľ vystavil o plnomocnenstve osvedčenie.

§ 16

Spoločné plnomocnenstvo

(1) Ak splnomocniteľ splnomocnil viacero splnomocnencov tým istým písomným splnomocnením, tak ho môžu zastupovať len všetci spoločne, ibaže by zo splnomocnenia vyplývalo inak alebo by išlo o prokúru.

(2) Každý zo splnomocnencov je však v rozsahu splnomocnenia oprávnený sám prijímať prejavy vôle iných osôb.

§ 17

Maloletý splnomocnenec

Právny úkon v mene splnomocniteľa vyvoláva priamo preňho právne následky aj vtedy, ak ho v jeho mene uskutočnil splnomocnenec s obmedzenou svojprávnosťou (§ XX).

§ 18

Substitúcia

(1) Na ustanovenie splnomocnenia, ktoré oprávňuje splnomocnenca, aby udelil prokúru alebo všeobecné plnomocenstvo, sa neprihliada.

(2) Prokúra a podnikové plnomocenstvo oprávňujú splnomocnenca udeliť druhové plnomocenstvo alebo osobitné plnomocenstvo.

§ 19

Jednostranné právne úkony

(1) Na jednostranný právny úkon splnomocnenca určený určitému adresátovi sa neprihliada, ak ho adresát bez zbytočného odkladu odmietol.

(2) Adresát však nemôže úkon podľa odseku 1 odmietnuť, ak vedel, že splnomocnenec je oprávnený aj na jednostranné právne úkony, ak ide o prokúru alebo ak ide o prijatie návrhu na uzavretie zmluvy, ktorý adresát predložil splnomocnencovi.

§ 20

Pričítateľnosť subjektívnych okolností

(1) Pri posudzovaní väd prejavu vôle, vedomosti, ktorú osoba mala, mala mať, nemala alebo nemohla mať, a iných obdobných okolností, je pri konaní v mene splnomocniteľa rozhodujúca osoba splnomocnenca, nie splnomocniteľa; práva z toho plynúce patria splnomocniteľovi.

(2) Odsek 1 však neplatí, ak by sa to priecilo dobrým mravom. Splnomocniteľ sa najmä nemôže dovolávať nevedomosťou splnomocnenca o určitej okolnosti, ak sám o tejto okolnosti vedel a splnomocnenec konal podľa jeho pokynov.

Zánik plnomocenstva

§ 21

z dôvodu zániku právneho vzťahu

Ak bolo plnomocenstvo udelené na základe určitého právneho vzťahu, tak zaniká zánikom tohto vzťahu.

§ 22

z dôvodu uskutočnenia konania

Plnomocenstvo zaniká uskutočnením právneho úkonu, na ktoré bolo obmedzené.

§ 23

z dôvodu odvolania

(1) Plnomocenstvo zaniká odvolaním.

(2) Splnomocniteľ môže plnomocenstvo odvolať kedykoľvek. To neplatí, ak sa tohto práva vzdal v prípadoch odôvodnených obsahom právneho vzťahu, na základe ktorého plnomocenstvo udelil. Práva odvolať prokúru alebo všeobecné plnomocenstvo sa však vzdať nemožno.

(3) Plnomocenstvo môže splnomocniteľ odvolať prejavom vôle určeným splnomocnencovi alebo osobe, s ktorou mal splnomocnenec konať. Prokúru podnikateľ odvolá aj podaním návrhu na jej výmaz z obchodného registra.

(4) Odseky 1 až 3 platia aj pre obmedzenie plnomocenstva.

(5) Splnomocnenec nemôže odvolať iné plnomocenstvo udelené splnomocniteľom, ibaže by zo splnomocnenia vyplývalo inak. Môže však odvolať plnomocenstvo, ktoré udelil substitútom alebo ktoré udelili jeho substitúti; odseky 1 až 4 platia v tomto prípade rovnako.

§ 24

z dôvodu smrti splnomocniteľa

(1) Plnomocenstvo zaniká smrťou splnomocniteľa, ibaže by zo splnomocnenia vyplývalo inak pre prípady odôvodnené obsahom právneho vzťahu, na základe ktorého bolo plnomocenstvo udelené; smrťou splnomocniteľa ale vždy zaniká všeobecné plnomocenstvo.

(2) Prokúra a podnikové plnomocenstvo však zanikajú až uplynutím šiestich mesiacov od smrti podnikateľa, ibaže by zo splnomocnenia vyplýval skorší zánik.

(3) Ak plnomocenstvo smrťou splnomocniteľa nezaniklo, tak splnomocnenec koná v mene splnomocniteľových dedičov; tí sa považujú za splnomocniteľov. Dedičia za dlhy z toho vzniknuté zodpovedajú rovnako ako za dlhy po poručiteľovi (§ XX). Splnomocnenec však nemôže nakladať s predmetmi odkazov.

§ 25

z dôvodu zániku splnomocniteľa

Plnomocenstvo zaniká zánikom splnomocniteľa, ktorý je právnickou osobou, ibaže by zanikol s právnym nástupcom. V takomto prípade splnomocnenec koná v mene právneho nástupcu; ten sa považuje za splnomocniteľa.

§ 26

z podnikateľských dôvodov

(1) Prokúra a podnikové plnomocenstvo zanikajú aj vtedy, ak splnomocniteľ prestal byť podnikateľom alebo ak vstúpil do likvidácie, ibaže by zo splnomocnenia vyplývalo inak. Ak však ide o likvidáciu podľa § XX, tak sa na odchylné ustanovenie splnomocnenia neprihliada.

(2) Prokúra a podnikové plnomocenstvo ako aj ostatné plnomocenstvá, ktoré oprávňujú zastúpiť podnikateľa pri právnych úkonoch v rámci prevádzky podniku, zanikajú aj prevodom podniku alebo práva podnik užívať.

§ 27

z dôvodu zrieknutia sa zastupovania

Plnomocenstvo zaniká tým, že sa ho splnomocnenec zriekne prejavom vôle určeným splnomocniteľovi.

§ 28

Ochrana tretích osôb po zániku alebo obmedzení plnomocenstva

(1) Ak splnomocniteľ oznámil inej osobe udelenie plnomocenstva alebo tejto osobe splnomocnenec predložil splnomocnenie alebo osvedčenie o plnomocenstve, tak právny úkon, ktorý voči nej uskutočnil splnomocnenec po zániku alebo obmedzení plnomocenstva v rámci jeho pôvodného rozsahu, vyvoláva rovnaké právne následky, ako keby plnomocenstvo trvalo. To neplatí, ak táto osoba v čase konania splnomocnenca o zániku alebo obmedzení plnomocenstva vedela alebo mala vedieť.

(2) Ak plnomocenstvo zaniklo smrťou splnomocniteľa, tak § 24 ods. 3 platí v prípade podľa odseku 1 rovnako.

(3) Zánik prokúry je voči tretím osobám účinný až jej výmazom z obchodného registra.

§ 29

Povinnosti splnomocnenca po zániku plnomocenstva

Po zániku plnomocenstva splnomocnenec alebo jeho právny nástupca vydá splnomocniteľovi alebo jeho právnym nástupcom všetko, čo v súvislosti s plnomocenstvom obdržal. Rovnako im vráti splnomocnenie ako aj osvedčenie o plnomocenstve. Môže však od

nich požadovať ich úradne osvedčenú kópiu; v takomto prípade možno na nej vyznačiť, že plnomocenstvo zaniklo.

Tretí diel

NEOPRÁVNENÉ KONANIE V CUDZOM MENE

§ 30

Konanie za podnikateľa v jeho prevádzkarni

(1) Ak v prevádzkarni uskutoční v mene podnikateľa neoprávnená osoba právne konanie, ku ktorému tam zvyčajne so zákazníkmi dochádza, tak toto konanie vyvoláva právne následky priamo pre podnikateľa, ibaže by druhá strana vedela alebo mala vedieť, že konajúca osoba nie je na také konanie oprávnená.

(2) Odsek 1 platí aj pre právne konanie uskutočnené neoprávnenou osobou prostriedkom diaľkovej komunikácie, ktorý podnikateľ určil na kontakt so zákazníkmi.

Konanie osoby bez plnomocenstva

§ 31

Účinky konania bez plnomocenstva

(1) Ak niekto uskutočnil v mene iného právny úkon bez plnomocenstva alebo nad jeho rozsah a nejde o prípad podľa § 28 alebo § 30, tak takýto právny úkon vyvoláva právne následky priamo pre osobu, v mene ktorej sa uskutočnil, len ak ho schválila bez zbytočného odkladu po tom, čo sa o ňom dozvedela. Ustanovenia tohto zákona o súhlase tretej osoby (§ XX) platia v tomto prípade primerane; schválenie musí byť ale určené druhej strane.

(2) Ak však ide o jednostranný adresovaný právny úkon, tak účinky schválenia podľa odseku 1 nastanú, len ak adresát nenamietal, že sa koná bez plnomocenstva, alebo bol uzrozumený s tým, že konajúca osoba nemusí mať plnomocenstvo. To platí aj vtedy, ak bol jednostranný adresovaný právny úkon uskutočnený voči osobe, ktorá nie je oprávnená v mene adresáta prijímať prejavy vôle iných osôb, s jej súhlasom.

§ 32

Zodpovednosť neoprávnenej osoby

(1) Ak právny úkon nebol podľa § 31 schválený a konajúca osoba o nedostatku svojho oprávnenia vedela, tak druhá strana môže od nej požadovať buď náhradu škody, ktorá jej vznikla v dôsledku toho, že právny úkon nebol schválený, alebo splnenie toho, čo bolo dohodnuté.

(2) Ak však o nedostatku svojho oprávnenia konajúca osoba nevedela, tak druhá strana môže od nej požadovať len náhradu škody, a to len tej, ktorá jej vznikla v dôsledku toho, že sa na existenciu plnomocenstva spoliehala, najviac však v rozsahu zisku, ktorý jej ušiel z tohto právneho úkonu, ak zisk očakávala.

(3) Odseky 2 a 3 platia rovnako aj v prípade konania v mene osoby, ktorá neexistuje.

(4) Odseky 1 až 3 neplatia, ak druhá strana o nedostatku oprávnenia konať v mene iného vedela.